

גיליון מס' 209

כניסת שבת:
ירושלים: 16:10
ת"א: 16:24
חיפה: 16:14
באר-שבע: 16:28

יציאת שבת:
ירושלים: 17:22
ת"א: 17:23
חיפה: 17:22
באר-שבע: 17:24

יריית פתיחה / אישי פרי

הוי-אומר: במקום לקבל פני האלוקים, הנותן מגלה את החלק האלוקי שגלום בקרבו הוא -

***

ברצוני להוסיף נופך ולחדד את הדברים: "אדם כי יקריב מכם קרבן לה", אומרת התורה (ויקרא א, ב). דומה, שנעוץ כאן מסר מאלף ומעמיק כאחד. הקשיבו:

זו שאלה אינטלקטואלית במיטבה: האם הקרבה היא דבר שמחוץ ל'אני' האנושי - או שמא היא ה'אני' ברובד העמוק של בן-האנוש? העולם החומרי נוטה לנקוט, באורח שגוי למדי, כי הקרבה היא מציאות שמחוץ לחיים. הניב 'הקרבה' פירושו בלקסיקון שלנו: הבעת התמסרות שוברת-שגרה לטובת אידאה שמאמין בה. אך האמת תיאמר, שלא היא; המקרא הנזכר לעיל, מלמדנו לראות זאת בעין אחרת לגמרי: "מכם", היינו - שהקרבה הינה חלק אינטגרלי מאישיותו הפנימית-אלוקית של האדם. היא המבחן ל'אני' האמתי שלו. כאשר אדם מקריב וממילא מסיר את מעטה ה'אגו' שלו, הוא רק חושף את עצמו. עד-אז, הרפלקסים הבהמיים של ה'מהיד-לפה' שולטים עלינו ומנווטים את תהלוכות חיינו.

1. זעקת הסנדלר!

אמירה פלאית היא, ללא כל ספק, האמרה החזלית הנודעת: "גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני שכינה. שנאמר: אם נא מצאתי חן בעיניך, אל נא תעבור וכו'". (שבת קכז, א). וכל מתבונן תמה: הכנסת אורחים? מה טמון במצוות חסד זו אשר בכוחה להעפיל על רגעים נשגבים של קבלת פני אלוקים? התבינו זאת?!

כדי לשפוך אור על האמור - עלינו, טרם-כל, להעמיק חקר וללמוד נשמתה של מצוות הכנסת אורחים.

***

כמים קרים לנפש עייפה, שותים אנו בצמא את דבריו הנלהבים של מנהלה הרוחני של ישיבת פוניבז', הרב אליהו אליעזר דסלר זצוק"ל ('מכתב מאלוהו' חלק א' עמ' 141): "במעשה החסד, המסלק את הנגיעות, נפקחות עיני ליבו להכיר את האמת, וקונה האמונה קנין עמוק וקבוע... יש לו קבלת פני השכינה תמידית בתוך ליבו ומהותו. ומעתה היא הווייה שלו".

השבוע בגליון:

4

"אנחנו מאמינים":
המורה ל'דינים' שמישיב על שאלות אמוניות מדבר

עם אופנוע לערבית:
מיהו הצעיר שעושה דרך ארוכה אחרי חצות בשביל 'ערבית'?

רפלקסים בכיכר רבין:
בין הסנדלר הירושלמי למפגיני 'כיכר רבין'

שידוך על (אם) הדרך:
סיפור מפעים לרגל הילולת רחל אמנו ע"ה

הגיליון יו"ל ע"י:

"מכון בלבבי - יהדות מלב אל לב"

1

גיליון "פרשניית השבוע" - לאנשים שחושבים קצת יותר.
עורך ראשי: אברהם ישראל פרידמן ומשפחתו. יועץ תוכן: יצחק העברי. לקבלת הגיליון - מייל המערכת: abyisrael@gmail.com פלא: 0504116867. להנצחות פנה לפל: 0527697719

לקבלת הגיליון במייל - שלחו בקשה ל: abyisrael@gmail.com

יריית פתיחה / אבישי פרי (המשך)

***

ק ח ו א ת כ מ ש פ ט , צ י ד ה ל ד ר ך :
במקום שה'אני' הרצוני מתמוסס - שם ה'אני' מתחיל...

***

ערב 'יום השנה' ה-19 של ראש הממשלה המנוח, יצחק רבין, אי-אפשר שלא לנדב מספר מילות נחמה לזכרו של מצביא השלום: "לא, לא לכפייה הדתית", שאג בגרון ניחר ההמון המשולהב שהתאסף בשעתו ב'כיכר רבין', ואף הניף שלטים בגנות הכפייה הדתית, כלשונו. אני, תאמינו או לא, מתקשה מאוד להאמין למפגינים המתוסכלים. בעיניי, ה'אני' של 'כיכר רבין' - מעוז החילוניות, הוא לא ה'אני'. עובדה היא, שכאשר אותם תל-אביביים יתארחו בבית חב"ד בנפאל או במומביי, הם ידברו דת. אינני מאמין לדיבורים. מאמין אני ללב. ללב היהודי הפועם.

***

'נפתולי', הסנדלר המיתולוגי של שכונת בית ישראל בירושלים, הפך ברבות השנים לאגדה מקומית. תמצאו לי תושב האזור שלא יכירו. גם על השכונה הירושלמית הישנה לא פוסחת הרוח הזועפת של הדור, ונמצא אפוא שהלקוחות שבאים לתקן קרעים בנעליים - שפעם היו בני-בית אצלו - כיום מידלדלים והולכים. "היום", התאונן בפניי פעם הסנדלר דבית ישראל בקול נוגה, "זה לא מה שהיה פעם. מי כבר מתקן נעליים היום; כולם קונים חדשות". ומה לנו ולסנדלר הוותיק? לבטח תשאלו. אז כדאי שתבינו שכאבו של נפתולי אינו אלא מיקרו-קוסמוס: דור הפלאפל הישראלי, רואה את מאווייו בידו. בלי שמץ של מאמץ. לחיצה על כפתור, ודי. הכל אינסטנט. התמודדות - הפכה אצלו למילה גסה שמחוץ לתחום. בל תראה ובל תימצא. הדור שלנו, משופע החומר, חדל מלתקן נעליים חבולות. הוא מבכר לעקוף את ה'בדיעבד' ולרכוש במקומן חדשות.

התברך הדור שלנו בנכסים רבים, אבל את נכס ה'אני' הוא מאבד. איננו משלימים עם קושי וכבר כשניצניו נראים מרחוק, נניף דגל לבן. אנחנו מחמיצים שוב ושוב את ההזדמנות לפגוש את עצמנו - בלי חייץ ומחיצה. אם נבין אפוא שהניסיון איננו איום אלא אתגר, פניו המבעיתות ישתנו. כבר לא ניסוג למולו.

***

"הנני!". זו ההצהרה הלוהטת שמנפיק אברהם במענה לקריאת האלוקים, רגעים טרם יעקוד את בנו יחידו על המזבח. מה חבוי בהצהרה עוצמתית זו של "הנני!"; אברהם אבינו מביע נכונות יוקדת להקריב את תמצית דם-נפשו - בנו אהובו על המזבח. "הנה אני" - כאומר: כאשר אני מקריב ומתמסר הריני חושף את ה'אני' שבקרבי.

ואני - יחד אתכם - שואל: מתי גם אנחנו, לו-אפילו פעם אחת, נעפיל על הרצון הרגעי ונצהיר למול ניסיון "הנני"? מתי ניפגש עם עצמנו? הגיעה השעה.

בעניין השלכת ביב בימות גשמים

בגמרא (בבא קמא ו, א) שנינו: פותקין ביבותיהן וגורפין מערותיהן בימות הגשמים, ואע"פ שברשות, אם הזיקו חייבים. פירוש: מותר לאנשים להשליך הביב לרחוב בימות סער של גשמים, אך אם הזיקו חייבים לשלם. תמיהה עצומה ראיתי שהקשה בספר 'מראה המקום': ידוע לנו (ראה חולין ג, א) שהמניח אבן לפני הנופל עובר באיסור 'לפני עוור לא תתן מכשול', ומעתה האיך התירו חכמים להשליך הביב לרחוב כאשר אנשים יוכלו להיכשל בכך.

והיה נראה לומר בפשטות, שוודאי לא התירו חכמים להשליך בעיצומם של ימות הגשמים אלא כאשר גשם זלעפות ניתך ארצה ואזי הביב סר והולך אט-אט, וממילא אכן האדם לא יינזק כלל בדרך-כלל מזאת. ואין לומר שאם כן אין כל חידוש בדבר, שכן מדובר במקום שיש זמן מסוים שהביב עודנו ברחוב וכי לוקח לדבר זמן לסור, ועל-כך אמרו חכמים שעל האדם להיהרר בזמן זה, ולא אסרו חכמים בגלל זה ההשלכה לרחוב כעיקרון.

והנראה לומר בזאת דבר חדש, ונקדים: ידוע בבית המדרש ספקו הנודע של הייד מלאכי (סימן ל"ב) בגדר איסור 'לפני עוור': האם האיסור הוא בעצם נתינת המכשול לפני העיוור, או שמא האיסור הנו התוצאה - שייכשל האחר. (ראה קידושין לב, א מה שכתבו בזה). ונראה לומר בזה לכאורה חילוק באשר לאדם המכשיל את רעהו בלי כל כוונת זדון. והיינו - שאם האיסור הוא בעצם נתינת והעמדת המכשול, הרי שצריך שיהא בכך שם של 'תתן' מכשול, ואילו לא העמיד המכשול בתורת כזה, לא עובר אפוא באיסור. אולם אם נאמר שגדר האיסור הנו התוצאה - שייכשל האחר, לא יהא אכפת לנו כלל אם יש כוונת זדון של מכשול, אלא די לנו בעצם העובדה שהלה נכשל, כדי שמציב המכשול יעבור באיסור הלוה. ונראה לומר לאור זאת, שאחר שבית הדין התירו לאנשים להשליך הביב לרחוב בימי הגשמים, הרי שהאנשים עושים זאת ללא כוונת זדון של מכשול, אלא בתור מנהג העולם הרווח, ומכאן שגם יותר מכשול לאדם, לא יעבור מציבו של המכשול באיסור. בשבוע הבא: יריעה נרחבת בגדר מצוות נר חנוכה; האמנם חשובה ההדלקה כהדלקת מנורה במקדש ממש?

לתגובות והארות עבור מדור 'קוראים כותבים' שלחו מייל ל: abyisrael@gmail.com

הצהרה סמויה

"תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב-לבב". זאת העילה שמטעימה התורה את הפורעניות הרבות שחווה עם ישראל המפורטות בפרוטרוט בפרשת כי תבוא. וכל אחד שואל: הכצקתה?

לעניות דעתי, הרעיון שעומד מאחורי הדברים הוא פשוט:

העדר השמחה במצווה, איננה רק חיסרון שולי וזוטר בה. היא הבעה משמעותית מאוד ביחס של העושה למעשה.

המגיע לתפילה בברכיים כושלות ובפנים נובלות, הוא מצהיר הצהרה סמויה: אינני מעריך דיו, חלילה, את מעשי המצוות. הוא לא קולט שהוא עומד מול ריבון העולמים ויוצר הכל, ושהתפילה בכוחה לחולל מהפכים דרסטיים בחיים. הנה, תראו את ההתלהבות היוקדת שלו ערב טיול ותמצאו את ההבדלים.

הצהרה סמויה זו, קריטית היא בפרט בתפילה, המכונה 'עבודה שבלב' (תענית ב, א). שכן, כאשר ליבו של האדם בל-עמו, ואיננו מבין גודל-ערכה העצום של התפילה, הרי שהוא מאבד את נשמתה.

הבינו היטב אחים יקרים: יחס - הוא הבעה. יחס - הוא הצהרה. נקודה.

נקודה טובה.

מגיש: אלי כהנא - קוקר

הרכיבה ל'ערבית' - - -

00:39, ליל רביעי, חוזה"מ סוכות תשע"ה, בית הכנסת 'זיכרון אברהם' רמות ג' י-ם.

חזותו החיצונית של הנער הצעיר מעידה עליו כי איננו אדוק, בן השכונה החרדית. חזות של 'מתחזק' לו; כיפתו הקטנה בירכתי ראשו. הוא נכנס לבית הכנסת מתנשף, תר אחרי מניין 'ערבית' לרפואה. לבסוף, אם שאלתם, יצליח במשימה: אחד מצטרף לאחד, והנה לו מניין. לשאלתי בשמו השיב: מוטי בורוכוב.

מניין הגעת לכאן? התעניינתי. אתה לא נראה מקומי..

"אכן. הגעתי לכאן מגבעת זאב, עם האופנוע שלי. אתה רואה את הקסדה לידי".

מ'גבעת זאב, אחרי חצות ליל, בשביל מניין ל'ערבית'? אני שואל משתאה.

"כן. לעיתים גם כאן אין מניין ואני גוסע עד ל'שטיבלאך' של שכונת קריית צאנז. מה השבת; בשביל מה יש אופנוע?"

שידוך על (אם) הדרך/ סיפור

איך טלפון סתמי ואקראי למדי יכול להוביל לשידוך ולבניית בית בישראל? לפניכם סיפור מקורי לרגל הילולת רחל אמנו שתחול היום (ג'), י"א במר-חשוון. << לקרוא ולהתפעם

שלהי אב תשע"ג. במשפחת פ. הבני-ברקית מצלצל הטלפון. מצדה השני של השפופרת נשמע קול של טלפנית. "אני מארגן 'פוסדות רחל אמנו', מציגה עצמה. "אתם בטח מכירים את פעילותו האינטנסיבית של הארגון. התרצו לתרום לפעילותו?".

האמא, אשת חסד, לא חושבת הרבה ומבטיחה מאה פה לתרומה. הטלפנית מודה לה בחום על התרומה ושואלת אם תחפוץ למסור שם לתפילה על קברה של רחל אמנו. זו נענית בחיוב ומסורת את שם בנה א.. לתפילה עבור זיווג הגון. לאחר מחשבה אקראית שנפלה בראשה, מנסה הטלפנית את מזלה ומבקשת מהאם לדעת מה טיבו של בנה הצעיר: מהם תכונותיו ואחרי איזה סגנון ואופי של בת הוא תר. האם מסבירה לה בפרוטרוט.

בלי הרבה חשבונות ותהיות, מתקשרת הטלפנית באותו היום לגיטתה, ושואלת אותה על דבר תכונותיה של אחותה - אף היא נערה העומדת בפרק 'האיש מקדש' ומייחלת לרגע שבירת הכוס מתחת החופה. שום היכרות ממשיכה לא הייתה בין הטלפנית לאחות גיטתה. הרעיון נפל במוחה בגדר 'היסור' גרידא.

התוצאה, לא תאמינו, הייתה פלאית בעליל: כעבור שבועות אחדים בלבד נשברה הצלחת באירוסין, לצהלת השניים והמשפחות, וחודשים אחדים אחרי נותצה הכוס בחופה ל... היה זה, הפטירו כולם, שידוך שמימי: מהטלפנית הסתמית, שנפלה בדיקוק על אם המשפחה, ועד ההצעה המקרית, כביכול, שהולידה בית יהודי איתן ומאושר בישראל. ויש שהפטירו: הנה שידוך שנגמק על (אם) הדרך.. (תרת' משמע).

"אנחנו מאמינים בני מאמינים":

מורה לאמונה

האדמור"ים בשואה, סיפור השידוך וגיל הנעורים: הוא בכלל מורה לידינים' בתיכון. אולם אחרי שאלות שנשאל בנושאי דת ואמונה, החליט ללקט את התשובות שהשיב לספר, העונה לשם 'אדון הנפלאות'. הרב ישראל פרידמן הקשיב למורה התיכון שהפך למורה באמונה ושמע נפלאות * ראיון

כשמורה התיכון הרב רפאל זר (49) מבני ברק, החל ללמד תלמידים, הוא לא חלם שיום יבוא והוא יוציא לאור ספר ששייב לשאלות אמוניות שלהם. עד שהוא ראה שכבר איננו יכול להבליג.

"גיל הנעורים מכונה כך", מסביר הרב זר בשיחה עם 'פרשני' (ת' השבוע), "כי בו 'מתנערים' המתבגרים מכל מה שנאמר להם ורוצים לבחון בעצמם את הדברים. בני נוער השואלים שאלות באמונה מעוניינים שנעניק להם תשובות ברורות שיסייעו להם להזדהות עם היים של תורה ומצוות. השתקת השאלות עלולה ליצור אנשים הלבושים כמונו- אך ליבם רחוק מאתנו. כמורה למקצועות קודש בכיתות התיכון", הוא מספר, "נתפסתי בעיני התלמידים והתלמידות כמי שמייצג את הדת, ונשאלתי על-ידם שאלות נוקבות על היהדות ועל אורח-החיים הדתי. בשלב מסוים הבנתי שיש ללקט את התשובות לכדי ספר, על-מנת לאפשר למעוניינים למצוא את התשובות לשאלות המציקות להם. גם רמ"ם ומורות אהבו את הספר מכיוון שהעניק להם יכולת מענה בנושאים בהם לא היה להם ידע".

את עבודתו בהוראה החל הרב זר בשנת 1987 כמדריך תלמידים עולים מאתיופיה. אחריהם לימד 25 שנים בתיכונים ואולפנות. "ההוראה בעיניי", הוא אומר, "היא שליחות וזכות".

האם ישנו מסר בענייני אמונה השזור כחוט השני לאורך הספר? שאלנו.

"הספר 'אדון הנפלאות' מחולק לשלושה נושאים עיקריים: בחלקו הראשון עוסק הספר בשאלות ב'מדע ואמונה'. המסר בחלק זה: ישנו בורא לעולם, והמדע אינו סותר אלא מוביל למסקנה הכרחית זו. באמצעו עוסק הספר ביד ה' בהיסטוריה. כאן מתוארת למשל השואה והפרטים הלא טבעיים שסבבו אותה. המסר המרכזי: כל זמן שגדולי התורה הובילו את עם ישראל בהיסטוריה האלימה של האנושות- הוא שרד ועקף את המהמורות בכישרון. אך כשמנהיגים מנוערים מתורה ומצוות החלו להוביל- הדבר גרם לאסונות חמורים. חלקו האחרון של הספר עוסק בשאלות פילוסופיות כמו הבחירה החופשית. גם פה הדגש הוא שהנהגת גדולי התורה הכרחית לקיומו של עם ישראל".

"הנהגת גדולי התורה הכרחית לקיומו של עם ישראל". ספר 'אדון הנפלאות'.

תוכל לספר לקוראים על סיפור מיוחד הקשור לאמונה שנתקלת בו בין כותלי התיכון? "באחד השיעורים התמרמרו חלק מתלמידות כיתה י'א על תקנון הלבוש באולפנית, ובקשו ממני הסבר מדוע מונעים מהן להתלבש באופן האהוב עליהן. בתשובתי סיפרתי להן על בת סמינר שהחליטה שחיי תורה ולבוש צנוע אינם בשבילה. למחנכת הודיעה שלא תחזור עוד לסמינר. המחנכת ניסתה לדבר על לבה- לשווא. כשקמה הבת ללכת, אמרה לה המחנכת: "תדעי לך שברגע זה עוזב בחור את הישיבה!" "מי?" התעניינה הבחורה. "בעלך!" ענתה המחנכת. לאחר שבוע התקשרה הנושרת למחנכת: "חשבת על הדברים ואני מבקשת שתיתן לי הזדמנות נוספת". ההזדמנות ניתנה, ולהפתעת כולם השתנתה הבת לחלוטין: תפילות ארוכות ונרגשות, לבוש מכובד... בסיום שנת הלימודים פנתה המחנכת לתלמידה והביעה הערכתה לשינוי המבורך. "עזבי נבוכה התלמידה. אח"כ מלמלה: "המורה, הבחור הוא שסיפרת לי עליו---- עדיין לומד בישיבה?" הסוד התגלה! כל זמן שהבת חשבה שלבושה זה עניינה הפרטי- הרשתה לעצמה ללכת באופן לא ראוי. אך כשהבינה שיהיו לך השלכות על אופי הבית שתקיים- מיהרה לתקן את אשר עוותה. פניתי לכיתה: "בלבושכן אתן קובעות כיצד יראו בעליכן וילדיכן. לשם כך נוצר התקנון- להבהיר מהו הלבוש הנכון והראוי..." עברו שנים. באחד הימים התקשרה אלי תלמידה והזמינה אותי לחתונתה. "יהיה לך הרבה נחת מבעליו!" אמרה בגאווה. "הכל- מהסיפור שסיפרת על אותה בת סמינר!" היא הסבירה: "כשסיפרת את הסיפור התרגשתי מאד. החלטתי לקבוע את דמותו של בעלי והתחזקתי בקיום מצוות. לאחרונה התארסתי עם בחור ישיבה איכותי מאד. כשסיפרתי לו שהתחלתי להתחזק בכיתה י'א, התפלא: באיזו שנה זה היה? לאחר שאמרתי לו, מלמל: מעניין, גם אני התחלתי להתחזק באותה שנה!"... התוכן המלא - בספר.

**מילה בתפילה
ביאורי תפילה**

גשם - לא מגושם

משיב הרוח ומוריד הגשם (מתוך 'תפילת העמידה')

גשם - לכאורה עוד מתנה שמימית. אולם חז"ל הכבירו במעלתו של יום הגשמים כ"יום שניתנה בו תורה" (!) או כ"יום תחיית המתים" (!), ועוד ברוח זו (תענית ז, א).

לאור זאת הושלה התמיהה שהוקשתה לי בעבר על הבטחת התורה למקימי התורה, המופיעה בפרשת בחוקותי: "ונתתי גשמיכם בעתם", שלכאורה מצופה היה שלנטורים את המצווה היו מובטחות הבטחות רוחניות גבוהות? אכן לאור הדברים מתברר, כי בגשמים יש השפעות רוחניות גבוהות, וניחא.